

STRATEGIE JEUGDSECTOR 2030

Jongeren en de waarden van de Raad van Europa

De duurzaamheid van
een democratische
samenleving is afhankelijk
van de creativiteit,
dynamiek,
maatschappelijke
betrokkenheid en
competenties van
jongeren

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

STRATEGIE
JEUGDSECTOR 2030

**Jongeren en de waarden
van de Raad van Europa**

Resolution on the Council of Europe youth sector strategy 2030
Unofficial translation into Dutch

Résolution relative à la Stratégie du Conseil de l'Europe pour le secteur jeunesse à l'horizon 2030
Traduction non officielle en neerlandais

Resolutie over de strategie voor de jeugdsector 2030 van de Raad van Europa

© Council of Europe [February 2021],
original English and French versions

© "Flanders Chancellery and Foreign Office" &
"Department of Culture, Youth and Media".
October 2020, Dutch translation.

Text originated by, and used with the permission of, the Council of Europe. This unofficial translation is published by arrangement with the Council of Europe, but under the sole responsibility of the translator.

* * * * *

© Conseil de l'Europe [Février 2021],
versions originales en anglais et français

© "Flanders Chancellery and Foreign Office" &
"Department of Culture, Youth and Media".
Octobre 2020, Traduction en néerlandais.

Le texte original provient du Conseil de l'Europe et est utilisé avec l'accord de celui-ci. Cette traduction est réalisée avec l'autorisation du Conseil de l'Europe mais sous l'unique responsabilité du traducteur.

Inhoud

VOORWOORD	5
RESOLUTIE CM/RES(2020)2 OVER DE STRATEGIE VOOR DE JEUGDSECTOR 2030 VAN DE RAAD VAN EUROPA	9
DE STRATEGIE VOOR DE JEUGDSECTOR 2030 VAN DE RAAD VAN EUROPA - TOELICHTING	21

Voorwoord

De Raad van Europa heeft jongeren altijd beschouwd als een aanwinst voor de samenleving en een kracht voor positieve verandering. Die filosofie ligt ten grondslag aan de vele initiatieven die zijn genomen om jongeren te empoweren, om hun belangen in onze gemeenschappen en samenlevingen veilig te stellen en om hen te helpen zo veel mogelijk te genieten van de voordelen van de mensenrechten, de democratie en de rechtsstaat.

Jonge mensen vormen het middelpunt van onze werkzaamheden en halen er voordeel uit. Hierdoor zijn ze goed geplaatst om de waarden te beschermen en te promoten waar de Raad van Europa voor staat en die steeds belangrijker worden in een tijdperk van groeiend populisme en democratische onthechting.

De Strategie voor de jeugdsector 2030 heeft tot doel de pluralistische democratie nieuw leven in te blazen, de toegang van jongeren tot rechten te garanderen, het samenleven in vreedzame en inclusieve samenlevingen te bevorderen en het jeugdwerk te versterken, met behoud van de flexibiliteit om in te spelen op nieuwe trends en uitdagingen die zich in onze snel veranderende wereld voordoen.

De Strategie voor de jeugdsector 2030 zal de lidstaten helpen bij de ontwikkeling van een jeugdbeleid dat voldoet aan de normen van onze organisatie. Door middel van die holistische maar concrete aanpak van de uitdagingen waarmee jongeren worden geconfronteerd, zal de Raad van Europa doelgericht in jongeren blijven investeren en hun capaciteiten versterken in de geest van onze gemeenschappelijke Europese waarden.

Marija Pejčinović Burić
Secretaris-Generaal
van de Raad van Europa

Lancering van de Strategie voor de jeugdsector 2030, 23 januari 2020, Straatsburg

Van links naar rechts:

Giorgios Chatzigeorgiou, vicevoorzitter van CCJ (2018-19);

Miriam Teuma, voorzitter van CDEJ (2018-19);

Marija Pejčinović Burić, Secretaris-Generaal; Anja Olin Pape,

voorzitter van CMJ en CCJ (2018-19); Ivan Hromada, vicevoorzitter van CDEJ (2018-19).

Resolutie CM/Res(2020)2 over de strategie voor de jeugdsector 2030 van de Raad van Europa

*(Goedgekeurd door het Comité van Ministers op
22 januari 2020 tijdens de 1365e vergadering
van de afgevaardigden van de ministers)*

Het Comité van Ministers,

Gezien de verklaring en het actieplan die in mei 2005 in Warschau werden goedgekeurd tijdens de 3e top van staats- en regeringsleiders van de Raad van Europa, waarin met name wordt gesteld dat “de Raad van Europa zijn unieke positie op het gebied van jeugdzaken verder zal ontwikkelen”;

Gezien de verklaring die het Comité van Ministers tijdens zijn 129e zitting in mei 2019 in Helsinki heeft aangenomen ter gelegenheid van de 70e verjaardag van de Raad van Europa, waarin met name wordt gesteld dat er “meer dan ooit Europese eenheid vereist is om ook het hoofd te bieden aan nieuwe uitdagingen die onze samenlevingen bedreigen. Het is van vitaal belang dat de Organisatie snel en efficiënt reageert op nieuwe problemen in de lidstaten. (...) Met het oog daarop verbinden wij ons ertoe de unieke rol van de Raad van Europa als doeltreffend kader voor pan-Europese samenwerking te versterken”;

Gezien diezelfde verklaring, waarin de auteurs ook “de sleutelrol van het maatschappelijk middenveld” erkennen en zich verbinden tot “een zinvolle en transparante dialoog met het maatschappelijk middenveld op alle niveaus van ons engagement”;

In dit perspectief, waarbij de nadruk wordt gelegd op het belang van het systeem van co-management van de Raad van Europa op het gebied van jeugdzaken als levend voorbeeld van participatieve democratie, waarbij de stem van jonge Europeanen en die van overheden verantwoordelijk voor jongerenaangelegenheden worden samengebracht in de Gezamenlijke Raad Jeugd;

Gezien de Europese Culturele Conventie en het Kaderverdrag inzake de bescherming van nationale minderheden van de Raad van Europa;

Gezien de Verklaring van de 8^e Conferentie van Ministers van Jeugdzaken van de Raad van Europa, genaamd “De toekomst van het jeugdbeleid van de Raad van Europa: Agenda 2020”, in oktober 2008 goedgekeurd in Kiev, en de Resolutie CM/Res(2008)23 inzake het jeugdbeleid van de Raad van Europa, op 25 november 2008 goedgekeurd door het Comité van Ministers;

Rekening houdend met de verwezenlijkingen en de lessen die uit Agenda 2020 zijn getrokken;

Herinnerend aan de noodzaak om de belangrijkste *verworvenheden* van de Raad van Europa op het gebied van het jeugdbeleid in stand te houden en te versterken, met inbegrip van Aanbeveling CM/Rec(2019)4 van het Comité van Ministers

aan de lidstaten over de steun aan jonge vluchtelingen in de overgang naar volwassenheid, Aanbeveling CM/Rec(2017)4 van het Comité van Ministers aan de lidstaten inzake jeugdwerk, Aanbeveling CM/Rec(2016)7 van het Comité van Ministers aan de lidstaten over de toegang van jongeren tot rechten, Aanbeveling CM/Rec(2015)3 van het Comité van Ministers aan de lidstaten over de toegang van jongeren uit achtergestelde buurten tot sociale rechten, Aanbeveling CM/Rec(2010)7 van het Comité van Ministers aan de lidstaten over het Handvest van de Raad van Europa inzake onderwijs op het gebied van democratisch burgerschap en mensenrechten, Aanbeveling Rec(2006)14 van het Comité van Ministers aan de lidstaten inzake burgerschap en deelname van jongeren in het openbare leven, Aanbeveling Rec(2004)13 van het Comité van Ministers aan de lidstaten over de deelname van jongeren in het lokale en regionale leven, Aanbeveling Rec(2003)8 van het Comité van Ministers aan de lidstaten over de bevordering en erkenning van niet-formeel leren van jongeren, en de Verklaring Decl(29/05/2019) van het Comité van Ministers over de erfenis van de jongerencampagne 'No Hate Speech Movement';

Rekening houdend met de Strategie voor de rechten van het kind van de Raad van Europa (2016-2021), de Strategie voor gendergelijkheid van de Raad van Europa (2018-2023), de Strategie voor personen met een handicap van de Raad van Europa (2017-2023), het Thematische Actieplan voor de integratie van Roma en reizigers (2016-2019), Aanbeveling 1805 (2007) van de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa over godslastering, godsdienstbelediging en haatspraak tegen personen op grond van hun godsdienst, en

de werkzaamheden van de Raad van Europa op het gebied van internet governance en artificiële intelligentie;

Rekening houdend met de Resolutie van de Raad van de Europese Unie en de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten die bijeenkomen binnen de Raad over een “kader voor Europese samenwerking in jeugdzaken: “De EU-strategie voor jongeren 2019-2027”, waarin met name wordt gesteld dat “Verdere synergieën met de werkzaamheden van de Raad van Europa op dit gebied zouden moeten worden aangemoedigd”;

Rekening houdend met de op 25 september 2015 door de Algemene Vergadering goedgekeurde Resolutie A/RES/70/1 van de Verenigde Naties, “Onze wereld transformeren: Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling” en de jeugdstrategie van de Verenigde Naties “Jeugd 2030: Werken met en voor jongeren”;

Het belang erkennend van het bereiken van coherentie en synergie met de werkzaamheden van alle relevante internationale stakeholders in de jeugdsector, in het bijzonder met de Europese Unie en de Verenigde Naties;

Herinnerend aan het feit dat de duurzaamheid van elke democratische maatschappij berust op de creativiteit, de dynamiek, het sociale engagement en de competenties van haar jongeren;

Herbevestigend de unieke geografische reikwijdte en de rol van de jeugdsector van de Raad van Europa en zijn instrumenten, met inbegrip van het systeem van co-management, de Europese jeugdcentra in Straatsburg en Boedapest, het

Europees Jeugdfonds en het partnerschap met de Europese Commissie op het gebied van jeugdzaken om jongeren te betrekken bij Europa en de waarden van democratie en mensenrechten;

Rekening houdend met de noodzaak voor de Raad van Europa om doelgericht en coherent te investeren in jongeren door middel van een kansengerichte benadering, met name door de lidstaten te helpen bij de uitwerking van jeugdbeleid in overeenstemming met de normen van de Raad van Europa;

Gezien de aanhoudende uitdagingen waarmee jongeren worden geconfronteerd, zowel qua gebrek aan opportuniteiten die hun worden geboden als qua verhoogd risico op onzekerheid, maar niettemin overtuigd van hun aanzienlijke potentieel en dus van hun fundamentele rol bij het promoten van de kernwaarden van de Raad van Europa;

De aandacht vestigend op de specifieke bijdrage die de jeugdsector van de Raad van Europa sinds 1972 levert aan de doelstellingen van de Organisatie en haar vermogen om passende antwoorden te ontwikkelen op nieuwe situaties en uitdagingen, bijvoorbeeld op het gebied van klimaatverandering, artificiële intelligentie en internet governance;

Gezien het belang van het vaststellen van een nieuw strategisch kader 2020-2030 binnen deze context;

Rekening houdend met het achtergronddocument over de strategie voor de jeugdsector 2030 van de Raad van Europa, goedgekeurd in oktober 2019 door de Gezamenlijke Raad Jeugd;

1. Besluit dat de jeugdsector van de Raad van Europa ernaar moet streven jongeren in heel Europa in staat te stellen de kernwaarden van de Raad van Europa op het gebied van mensenrechten, democratie en de rechtsstaat actief te handhaven, te verdedigen, te bevorderen en er voordeel uit te halen, met name door:

- ▶ de toegang van jongeren tot rechten te versterken, zodat deze jongeren en alle maatschappelijke jeugdorganisaties kunnen vertrouwen op een gunstig klimaat voor de volledige uitoefening van al hun mensenrechten en vrijheden, met inbegrip van concrete beleidslijnen, mechanismen en middelen;
- ▶ de kennis van de jongeren te verdiepen, zodat de democratische betrokkenheid van jongeren wordt ondersteund door praktijkgemeenschappen die kennis en deskundigheid voortbrengen;
- ▶ de participatie van jongeren te verbreden, zodat zij op zinvolle wijze deelnemen aan de besluitvorming, op basis van een brede sociale en politieke consensus ter ondersteuning van inclusie, participatief bestuur en verantwoordingsplicht;

2. Besluit dat onderstaande moet worden beschouwd als de thematische prioriteiten van de strategie voor de jeugdsector 2030 van de Raad van Europa, en als uitgangspunt moet dienen voor de werkzaamheden tot 2030:

a. de pluralistische democratie nieuw leven inblazen, in het bijzonder door:

- ▶ de capaciteit te vergroten van maatschappelijke jeugdorganisaties om de participatieve democratie en het

democratische burgerschap binnen en buiten hun lidmaatschap te bevorderen;

- ▶ meer beleidslijnen en bestuursprocessen op een zinvolle, participatieve manier te voeren en daarbij diverse groepen jongeren en hun vertegenwoordigers/organisaties te betrekken;
- ▶ het jeugdbeleid en het jeugdwerk te versterken in het wegnemen van barrières voor jongerenparticipatie;
- ▶ het antwoord te verbeteren van instellingen op nieuwe ontwikkelingen in de democratie, zoals de veranderende participatiepatronen van jongeren, digitalisering of internet governance;

b. toegang van jongeren tot rechten, in het bijzonder door:

- ▶ de vooruitgang te bevorderen in de implementatie van de normen van de Raad van Europa inzake de toegang van jongeren tot rechten;
- ▶ de capaciteitsopbouw en de middelen te vergroten voor jongerenorganisaties en andere relevante stakeholders om mensenrechteneducatie te verstrekken en als pleitbezorger op te treden voor de toegang tot rechten;
- ▶ het antwoord te verbeteren van instellingen op nieuwe kwesties die invloed hebben op de rechten van jongeren en hun overgang naar volwassenheid zoals, maar niet beperkt tot, de gevolgen van de klimaatverandering en de aantasting van het milieu, artificiële intelligentie, digitale ruimte, grotere mobiliteit en nieuwe vormen van tewerkstelling;

c. samenleven in vreedzame en inclusieve maatschappijen, in het bijzonder door:

- ▶ stakeholders beter uit te rusten om de uitdagingen aan te gaan met betrekking tot zowel de uitbouw van inclusieve samenlevingen door beleid, programma's en projecten die diversiteit omarmen, als tot het effectief opvolgen en bestrijden van discriminatie, geweld en uitsluiting;
- ▶ jongeren, met inbegrip van diegenen die eender welke vorm van discriminatie en uitsluiting ondervinden, in staat te stellen opportuniteiten te benutten voor de ontwikkeling van hun engagement voor en uitoefening van democratisch burgerschap;
- ▶ belangrijke grondslagen, zoals Europese eenheid, mondiale solidariteit, vrede, diversiteit, interculturele en inter-generationale dialoog en milieuduurzaamheid, op een prominenter manier te verankeren in beleid, praktijk en onderzoek binnen en buiten de jeugdsector;
- ▶ de capaciteiten, de kracht en het leiderschap van jongeren te versterken om geweld te voorkomen, conflicten te transformeren en een vredescultuur uit te bouwen door middel van aanzienlijke steun voor de financiering en de uitbouw van netwerken en de erkenning van de volledige diversiteit van jongeren en de manieren waarop ze zich organiseren;

d. jeugdwerk, in het bijzonder door:

- ▶ jeugdwerkbeleid en -praktijken te versterken, te erkennen en te bevorderen door jeugdwerk te verankeren in jeugdbeleidskaders, met name door middel van een

Europese agenda voor jeugdwerk en de uitvoering daarvan, in nauwe samenwerking met de Europese Unie;

- ▶ de kwaliteit te verbeteren van het jeugdwerk dat door zowel vrijwilligers als betaalde jeugdwerkers wordt verricht;
- ▶ de toegang tot en de aantrekkelijkheid van jeugdwerk en niet-formeel onderwijs/leren uit te breiden ten voordele van bredere groepen jongeren;

3. Besluit dat de bovengenoemde prioriteiten moeten worden onderbouwd door de volgende principes, volgens dewelke de Raad van Europa zich inzet voor jongeren: wederzijds respect en vertrouwen, inclusiviteit, duurzaam engagement, participatie, gelijkheid, transparantie en samenwerking;

4. Besluit dat de bovengenoemde prioriteiten moeten worden uitgevoerd door middel van:

- ▶ intergouvernementele samenwerking op pan-Europees niveau bij de voorbereiding en uitvoering van jeugdbeleid, op basis van de normen van de Raad van Europa;
- ▶ ondersteuning bij de ontwikkeling van jeugdbeleid in de lidstaten door middel van bilaterale en multilaterale steunmaatregelen;
- ▶ capaciteitsopbouw van jonge 'multipliers' (jeugdleiders en jeugdwerkers), met name via de Europese jeugdcentra en hun onderwijs- en opleidingsprogramma's;
- ▶ goed bestuur en jongerenparticipatie, met name via het systeem van co-management dat jongeren en regeringsvertegenwoordigers samenbrengt om beslissingen te nemen, wat het belangrijkste platform zou moeten zijn

voor de ontwikkeling van een Europese consensus, legitimiteit en multilateraal eigenaarschap op het gebied van jeugdzaken, alsmede een ruimte voor politieke en interinstitutionele samenwerking;

- ▶ financiële steun voor de ontwikkeling van de maatschappelijke jeugdorganisaties, met name via het Europees Jeugdfonds;
- ▶ innovatie in jeugdwerk, jeugdbeleid en jeugdonderzoek;
- ▶ samenwerking tussen beleidsmakers, praktijkbeoefenaars en onderzoekers op het gebied van jeugdzaken;
- ▶ kwaliteitsvolle ontwikkeling en de vaststelling van normen op het gebied van jeugdbeleid;
- ▶ samenwerking met de Europese Unie en partnerschappen met andere stakeholders en diensten die betrokken zijn bij domeinen die relevant zijn voor de jeugdsector van de Raad van Europa;
- ▶ mainstreaming and departementsoverschrijdende samenwerking in jeugdzaken binnen de Raad van Europa;
- ▶ een proactieve outreach naar en betrokkenheid van jongeren in een achterstandspositie;
- ▶ het anticiperen op toekomstige trends, uitdagingen en opportuniteiten;

5. Besluit dat de huidige strategie moet worden ingezet via de volgende instrumenten van de jeugdsector van de Raad van Europa, die onderling verbonden en onderling afhankelijk zijn:

- ▶ de relevante gezamenlijk beheerde instanties van de jeugdsector van de Raad van Europa, die op basis van de voorliggende resolutie activiteitenprogramma's

moeten ontwikkelen en, in voorkomend geval, voorstellen voor normen moeten indienen bij het Comité van Ministers;

- ▶ de Europese Jeugdcentra en het Europees Jeugdfonds, die verder moeten worden ondersteund in hun rol van ontwikkelaar en versterker van de Europese samenwerking in jeugdzaken op basis van de kernwaarden van de Raad van Europa;
- ▶ het partnerschap met de Europese Commissie op het gebied van jeugdzaken, dat verder moet worden ondersteund als voorbeeld van goede samenwerking tussen de twee partners;

6. Besluit dat de huidige strategie moet worden uitgevoerd en periodiek geëvalueerd in de opeenvolgende programma's en begrotingen van de Raad van Europa tot 2030, en dat de Gezamenlijke Raad Jeugd een stand van zaken moet opmaken van de uitvoering ervan.

De Strategie voor de jeugdsector 2030 van de Raad van Europa - Toelichting

(aangenomen tijdens de 41-ste bijeenkomst van de Gezamenlijke Raad voor Jeugd (CMJ) op 16 oktober 2019, in het Europees Jeugd Centrum in Straatsburg)

INHOUD

Inleiding	23
Context	26
De jeugdsector van de Raad van Europa	30
Wat biedt de jeugdsector van de Raad van Europa?	32
Onderscheid: de plaats van de jeugdsector van de Raad van Europa in het huidige Europa	39
De ‘veranderingstheorie’ van de jeugdsector van de Raad van Europa	41
Visie	44
Missie	44
Thematische prioriteiten	45
Verwachte resultaten	49
Conclusie: uitvoering van de Strategie en uitstraling van succes	52
Bibliografie en bronmateriaal	54
Bijlage 1: Beschrijving van het proces ter voorbereiding van de Strategie	56
Bijlage 2: De context van het leven van jongeren in Europa	60
Bijlage 3: Praktijkgemeenschappen van/voor de jeugdsector van de Raad van Europa	64

Bijlage 4: Wat is een 'veranderingstheorie'?	67
Bijlage 5: De onderscheidende bijdrage van de jeugdsector van de Raad van Europa aan DE ontwikkeling van het jeugdbeleid in Europa	71
Bijlage 6: Onderscheid - het comparatieve voordeel van de jeugdsector van de Raad van Europa	72

INLEIDING

De bredere sociale en politieke context in Europa is nu heel anders dan de context die heerste toen de laatste Strategie voor de jeugdsector van de Raad van Europa werd uitgestippeld.

Ook het leven van Europese jongeren is, in sommige opzichten althans, heel anders. Het domein Jeugd waarbinnen de jeugdsector van de Raad van Europa zich bevindt en gepositioneerd is, is nu diverser en wellicht ook competitiever en coöperatiever. Bovendien is de Raad van Europa, binnen de bredere context van een veranderende aanpak van multilaterale samenwerking, op zijn zeventigste verjaardag zelf veranderd, omdat hij zich probeert te herpositioneren in het huidige Europa. Zijn waarden en missie, i.e. de mensenrechten, de democratie en de rechtsstaat, blijven echter even relevant en cruciaal, en moeten worden gehandhaafd, bevorderd en hernieuwd door de impact ervan op de volgende generatie, via de werkzaamheden van de jeugdsector van de Raad van Europa.

Zoals de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa in mei 2018 opmerkte:

“Democratie kan niet enkel worden gestoeld op wetten, instellingen en mechanismen. Die moeten worden onderbouwd door een begrip van en een engagement voor de waarden, attitudes, vaardigheden en kennis die nodig zijn om een geïnformeerde en actieve deelnemer aan onze samenlevingen te zijn. Vanuit dit oogpunt zijn de activiteiten op het gebied van onderwijs, jeugd en cultuur belangrijke voorbeelden van hoe een Europese instelling

kan bijdragen aan het herstel van de verbroken banden tussen burgers en besluitvormers, waarbij levensvatbare alternatieven worden geboden voor het populistische discours”¹.

In 2008 heeft het Comité van Ministers van de Raad van Europa een resolutie goedgekeurd over het jeugdbeleid van de Raad van Europa². De resolutie werd gesteund binnen de volgende context:

Gezien de uitdagingen waarmee jongeren worden geconfronteerd, zowel qua gebrek aan betere kansen die hen worden geboden als qua verhoogd risico op onzekerheid, maar niettemin overtuigd van hun aanzienlijke potentieel en dus van hun fundamentele rol bij het promoten van de kernwaarden van de Raad van Europa;

Als gevolg daarvan was het:

Overtuigd van de noodzaak van een dynamisch jeugdbeleid in de Raad van Europa.

Vervolgens werd ‘De toekomst van het jeugdbeleid van de Raad van Europa: Agenda 2020’ (hierna ‘Agenda 2020’ genoemd) goedgekeurd, waarin een visie wordt uiteengezet voor de jeugdsector van de Raad van Europa voor het volgende decennium. In dat decennium zijn de situatie en de omstandigheden waarin jongeren in Europa leven, het institutionele beleid en de institutionele praktijken in de hele

1. Zie het verslag van de Secretaris-Generaal van 2018: Role of Institutions, Threats to Institutions (Rol van de instellingen, bedreigingen voor de instellingen).

2. https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016805d2245.

jeugdsector in Europa en de bredere politieke en economische context ingrijpend *veranderd*. Het was ook een tijd van belangrijke *continuïteit* in veel van de uitdagingen waar jongeren voor staan, de kwesties die een invloed op hen hebben en de verdeling van de kansen en ervaringen waarover zij beschikken.

Dit veranderde landschap dat nog steeds aan het veranderen is, vraagt om een zorgvuldige herwaardering van de visie en missie die aan de basis lagen van Agenda 2020. Er moet worden nagedacht over nieuwe taken en trajecten voor de jeugdsector van de Raad van Europa, maar *in gelijke mate* ook over bestaande activiteiten die in de nieuwe tijd moeten worden voortgezet, en misschien zelfs versterkt en herbevestigd. Agenda 2020 werd gekaderd binnen de thema's 'mensenrechten en democratie', 'diversiteit' en 'inclusie', zij het met flexibiliteit op het vlak van innovatie en ontwikkeling in antwoord op nieuwe kwesties³.

De Strategie voor de jeugdsector 2030 van de Raad van Europa blijft zich inzetten voor democratie en rechten, alsook voor diversiteit en inclusie. Ze biedt een antwoord op de uitdaging die verandering met zich meebrengt en erkent daarbij met name de bijdrage die jeugdwerk hierin moet leveren en

3. Agenda 2020 werd verankerd in een verklaring van de 8e Conferentie van Ministers bevoegd voor jeugdzaken, die in 2008 in Kiev, Oekraïne, werd gehouden. Zie <https://rm.coe.int/1680702429>. Agenda 2020 heeft drie strategische doelstellingen: mensenrechten, democratie en de rechtsstaat; het samenleven in diverse samenlevingen; en de sociale inclusie van jongeren.

de noodzaak om ontwikkelingen in bestuurspatronen en jongerenparticipatie aan te pakken. Ze heeft aandacht voor milieudreigingen en de aantasting van het milieu, nieuwe vormen van tewerkstelling en de uitholling van de sociale rechten. Ze is waakzaam voor de impact van technologie, artificiële intelligentie en de digitale ruimte.

De Strategie is gericht op het *behoud van* veel bestaande en beproefde praktijken, op de verdere *ontwikkeling* ervan op sommige gebieden en op *innovatie* in het licht van nieuwe uitdagingen en omstandigheden.

De Strategie zal niet alleen een richtsnoer zijn voor de jeugdsector van de Raad van Europa op het vlak van prioriteiten en praktijken, maar zal ook als barometer dienen voor de partners in het veld en de basis vormen om diegenen te bereiken die de Strategie beter moeten begrijpen en waarop het werk van de jeugdsector van de Raad van Europa uiteindelijk zal worden geëvalueerd.

De Strategie voor de jeugdsector 2030 van de Raad van Europa werd geformuleerd via een inclusief raadplegingsproces met vertegenwoordigers van al de belangrijke stakeholders over een periode van bijna drie jaar (zie bijlage 1).

CONTEXT

De context van het leven van jongeren

Het leven van jongeren in het huidige Europa wordt gekenmerkt door meerdere complexe sociale uitdagingen die van invloed zijn op hun toegang tot de mensenrechten. Daartoe behoren aanhoudende armoede, problemen op het vlak

van gezondheid en welzijn, alsook belemmeringen voor de toegang tot kwaliteitsonderwijs en -opleiding en fatsoenlijk werk. Kansen voor niet-formeel onderwijs en jeugdwerk, de inclusie van minderheden en kwetsbare jongeren en de manier waarop wordt omgegaan met de demografische druk en de daarmee samenhangende vraagstukken rond de verdeling van middelen behoren eveneens tot de aandachtspunten. Jongeren hebben ook te maken met grote mondiale kwesties, zoals het omgaan met nieuwe opkomende technologieën, waaronder artificiële intelligentie, en het creëren van trajecten naar duurzame ontwikkeling.

De klimaatcrisis, de aantasting van het milieu en de uitdagingen op het gebied van vrede en veiligheid hebben bovendien een grote impact op jongeren.

Tegelijkertijd staan de democratie en de rechtsstaat voor verschillende uitdagingen. Er is aanhoudende bezorgdheid over het gebrek aan vertrouwen van jongeren in en hun sociale uitsluiting van reguliere democratische structuren en besluitvormingsinstanties.

De opkomst en de heropleving van het populisme en het nationalisme, en het sluiten van de democratische platformen voor expressie en debat vormen eveneens grote uitdagingen voor moderne democratieën.

Tegelijkertijd zijn er nieuwe vormen en platformen van participatie en expressie ontstaan die kansen en risico's met zich meebrengen.

Die uitdagingen voor de mensenrechten, de democratie en de rechtsstaat zijn onderling afhankelijk en hebben

verschillende effecten op jongeren. De manier waarop ze tot uiting komen is afhankelijk van mondiale, Europese, nationale en lokale instellingen, beleidslijnen en praktijken. Niet alle jongeren worden in gelijke mate getroffen, maar kwetsbare groepen jongeren, waaronder jongeren uit minderheden, lopen vaak bijzonder risico.

Om die uitdagingen aan te gaan, zijn zowel een doeltreffend jeugdbeleid en de democratische participatie van jongeren in besluitvorming op alle niveaus alsook middelen voor kwaliteitsvol jeugdwerk nodig.

De context van het 'jeugdbeleid'

Om veel verschillende redenen blijven de problemen van jongeren en de kwesties die invloed hebben op jongeren een belangrijk aandachtspunt van het overheidsbeleid. De meeste Europese landen hebben een dynamisch nationaal jeugdbeleid, dat ofwel in een specifiek 'jeugdbeleidskader' is verankerd, ofwel over verschillende beleidsdomeinen is verspreid. De nationale, regionale en lokale overheden verschillen in hun engagement om een jeugdbeleidskader, met inbegrip van jongerenparticipatie en jeugdwerk, te bevorderen.

Het zijn niet alleen de overheden die aandacht besteden aan jongeren. Er is ook een bloeiende ngo-sector die bestaat uit zowel zelfsturende jongerenorganisaties als ngo's die met jongeren werken. Bovendien is er vandaag een ontluikende particuliere sector in het domein Jeugd, die voorziet in advies, opleiding, onderzoek en praktijk, wat voor zowel groeiende concurrentie als meer samenwerking zorgt. Bijgevolg zijn er zogenaamde 'permeabele grenzen' waar verschillende instellingen en organisaties hun unieke karakter en bijdrage

(hun 'onderscheid') proberen te definiëren en te verdedigen en tegelijkertijd praktijken delen met en overnemen van anderen.

Op internationaal niveau moet de Strategie voor de jeugdsector 2030 van de Raad van Europa zich niet alleen onderscheiden van, maar ook verbinding zoeken met haar tegenhangers op Europees en mondiaal niveau, in het bijzonder:

- ▶ de EU-strategie voor jongeren 2019-2027⁴ met als doelstellingen 'betrekken', 'verbinden' en 'versterken' (empowerment) en haar aspiraties rond 11 jeugd doelstellingen;
- ▶ de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling van de Verenigde Naties⁵;
- ▶ de jeugdstrategie van de Verenigde Naties⁶ met haar vijf strategische prioriteiten wat betreft de stem en de participatie van jongeren, onderwijs en gezondheid, economische empowerment en fatsoenlijk werk, mensenrechten en burgerlijk/politiek engagement, en het opbouwen van vrede en veerkracht.

De strategische hoofdlijnen van de drie instellingen lijken misschien sterk op elkaar. De methodologieën waarmee specifiekere resultaten zullen worden bereikt en gehandhaafd,

4. De EU-strategie voor jongeren 2019-2027: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN-NL/TXT/?from=NL&uri=CELEX%3A42018Y1218%2801%29>

5. <https://sustainabledevelopment.un.org/?menu=1300>

6. Jeugd 2030: Werken met en voor jongeren: https://www.un.org/youthenvoy/wp-content/uploads/2018/09/18-00080_UN-Youth-Strategy_Web.pdf

zijn echter nogal verschillend (zie Onderscheid, hieronder). De Strategie voor de jeugdsector 2030 erkent de noodzaak om overlappingen te vermijden, synergieën na te streven, beleidslacunes aan te pakken en het comparatieve voordeel te handhaven dat de Raad van Europa heeft op het gebied van jeugdzaken en waarin de Raad een gevestigde reputatie heeft opgebouwd.

DE JEUGDSECTOR VAN DE RAAD VAN EUROPA

De jeugdsector, niet het domein Jeugd

De Strategie is uitdrukkelijk een Strategie voor de *jeugdsector van de Raad van Europa*. Het is, en laat dit duidelijk zijn, geen strategie die zich rechtstreeks toespitst op jongeren, ook al nemen die een centrale plaats in bij de beraadslagingen. De Strategie gaat ook voorbij aan het *domein Jeugd* dat zich, in verticale zin, duidelijk diep ingraaft in de lokale jeugdactiviteit en tot ver buiten Europa (tot aan de Verenigde Naties) reikt, en in horizontale zin ook de werkzaamheden omvat van de Europese Unie en de talloze stichtingen. Niettemin zijn er telkens veel connecties met dit bredere domein. De jeugdsector van de Raad van Europa bestaat hoofdzakelijk uit het departement Jeugd van de Raad van Europa en zijn instrumenten, zijn gezamenlijk beheerde statutaire instanties (regeringen en jongerenorganisaties), zijn formele partners en zijn netwerken van opleiders, onderzoekers en beleidsdeskundigen (zie bijlage 3).

De bestaansreden van de jeugdsector van de Raad van Europa is om de doeltreffendheid van maatschappelijke jeugdorganisaties, het jeugdwerk, het jeugdbeleid, het jeugdonderzoek

en de praktijkgemeenschappen voor jongeren te ontwikkelen en te ondersteunen in hun inspanningen om jongeren in staat te stellen zich actief in te zetten om de kernwaarden van de Raad van Europa te handhaven en van de voordelen ervan te genieten. Wat het beleid en de praktijk binnen de Strategie voor de jeugdsector 2030 betreft, betekent dit het behartigen van de trilogie van Rechten, Kennis en Participatie.

De jeugdsector van de Raad van Europa is actief sinds 1972. Hij brengt in het domein Jeugd een op ervaringen gebaseerde en verfijnde reeks instrumenten met zich mee die op verschillende manieren worden gebundeld en gecombineerd om een complementair activiteitenprogramma tot stand te brengen, gaande van opleidingscursussen tot publicaties en van bijstand bij projectontwikkeling tot maatregelen ter ondersteuning van het jeugdbeleid voor de lidstaten.

De instrumenten van de jeugdsector van de Raad van Europa

De werkmethoden van de jeugdsector die de Raad van Europa invulling geeft via zijn departement Jeugd en zijn instrumenten zijn onderling verbonden en onderling afhankelijk: de Europese Jeugdcentra, het Europees Jeugdfonds, de gezamenlijk beheerde statutaire instanties (de Europese Stuurgroep Jeugd (CDEJ) en de Adviesraad inzake Jeugd (CCJ) die de Gezamenlijke Raad Jeugd (CMJ)) vormen, en het partnerschap tussen de Europese Commissie en de Raad van Europa op het gebied van jeugdzaken (hierna het 'Jeugdpartnerschap' genoemd) vormen de context voor de samenwerking waarbinnen zijn werkzaamheden worden uitgevoerd. Naast die essentiële samenwerkingsverbanden zijn

er de Gedeeltelijke Overeenkomst inzake Jeugdmobiliteit van de Raad van Europa via de Jongerenkaart en zijn werkzaamheden met de Europese Jongerenkaartvereniging (EYCA). Daarnaast is er de partnerschapsovereenkomst tussen de Raad van Europa en de Europese Organisatie voor Voorlichting en Adviesverlening aan Jongeren (ERYICA). Het systeem van co-management op hoog niveau, waarbij de beslissingen gezamenlijk worden genomen door vertegenwoordigers van jongerenorganisaties en overheden, wordt ook weerspiegeld in de gelijke vertegenwoordiging van die partners bij de voorbereiding van evenementen en opleidingsprogramma's en de productie van materiaal en publicaties.

WAT BIEDT DE JEUGDSECTOR VAN DE RAAD VAN EUROPA?

De jeugdsector van de Raad van Europa omvat menselijke, financiële en materiële middelen, zowel *methodologieën als instrumenten*. Naast de teams van basispersoneel van het departement Jeugd en het Jeugdpartnerschap profiteert de jeugdsector van het 'sociale kapitaal' (netwerken en connecties) dat afkomstig is van de CDEJ (Europese Stuurgroep Jeugd, met inbegrip van overheidsfunctionarissen) en de Adviesraad inzake Jeugd (bestaande uit vertegenwoordigers van jongerenorganisaties), alsmede van de Pool Europese Onderzoekers Jeugd (PEYR) en de correspondenten voor het Europees Kenniscentrum voor Jeugdbeleid (EKCYR) (beide gecoördineerd door het Jeugdpartnerschap), en de Pool van Opleiders. Al die praktijkgemeenschappen voorzien de jeugdsector van de Raad van Europa van ruime ervaring en expertise uit het domein Jeugd. De sector is ook uitgerust om financiële steun te verlenen aan jeugdprojecten via het

Europees Jeugdfonds. Daarnaast beschikt de sector, wat fysieke middelen betreft, over twee Europese Jeugdcentra, in Straatsburg en Boedapest, en over een netwerk van andere jeugdcentra over heel Europa waaraan het zijn kwaliteitslabel voor jeugdcentra heeft toegekend.

Dankzij die menselijke, financiële en fysieke middelen heeft de jeugdsector van de Raad van Europa tot nu toe, in abstracte en algemene zin, het volgende kunnen bieden:

- ▶ financiële steun voor de ontwikkeling van maatschappelijke jeugdorganisaties;
- ▶ kwaliteitsinfrastructuur voor de capaciteitsopbouw van praktijkgemeenschappen;
- ▶ capaciteitsopbouw voor stakeholdergemeenschappen;
- ▶ netwerking en intercollegiaal leren ('peer learning') tussen en binnen de verschillende praktijkgemeenschappen en stakeholdergroepen;
- ▶ de beoefening en bevordering van participatief bestuur door middel van co-management;
- ▶ een laboratorium voor innovatie in jeugdwerk, jeugdbeleid en jeugdonderzoek;
- ▶ specialistische expertise, advies op maat en kenniscreatie;
- ▶ kwaliteitsontwikkeling en standaardisatie;
- ▶ platforms voor de ontwikkeling van een Europabrede consensus, legitimiteit en multilateraal eigenaarschap;
- ▶ ruimte voor politieke en interinstitutionele samenwerking;
- ▶ directe toegang voor jongeren tot institutionele en politieke besluitvormers;

- ▶ mainstreaming en departementoverschrijdende samenwerking op het gebied van jeugdzaken binnen de instelling;
- ▶ een proactieve outreach naar en betrokkenheid van jongeren in een achterstandspositie;
- ▶ anticipatie op toekomstige trends, uitdagingen en opportuniteiten.

Meer concreet heeft dit praktijkkader een opmerkelijke professionele erfenis aan realisaties opgeleverd, waaronder⁷:

- ▶ innovatieve normen (met name door middel van een aantal aanbevelingen van het Comité van Ministers van de Raad van Europa over jongerenaangelegenheden);
- ▶ instrumenten voor samenwerking op het gebied van jeugdzaken, zoals: kaderpartnerschapsovereenkomsten in het domein Jeugd tussen de Europese Commissie en de Raad van Europa; Gedeeltelijke Overeenkomst inzake Jeugdmobiliteit via de Jongerenkaart, Partnerschap met de Europese Jongerenkaartvereniging (EYCA); Partnerschap met de Europese Organisatie voor Voorlichting en Adviesverlening aan Jongeren (ERYICA); partnerschapswerkzaamheden via subregionale samenwerking;

7. De verdere uitwerking van die catalogus van realisaties is te vinden in het memorandum van het secretariaat voor de 36e bijeenkomst van de Gezamenlijke Raad Jeugd, Boedapest, 27-29 maart 2017, Europees Jeugdcentrum: item 8 op de agenda - Stand van Zaken "De toekomst van het jeugdbeleid van de Raad van Europa: AGENDA 2020" (Resolutie CM/Res(2008)23 inzake het jeugdbeleid van de Raad van Europa) Enkele belangrijke hoogtepunten en realisaties.

- ▶ intergouvernementele samenwerking op het gebied van jeugdbeleid (met name via evaluaties van nationaal jeugdbeleid, adviesmissies, het leveren van een 'jeugdimmensie'-bijdrage aan nationale actieplannen, zomeruniversiteiten, seminaries);
- ▶ baanbrekende campagnes in het domein Jeugd, zoals de campagnes *All Different All Equal*⁸ en *No Hate Speech Movement*⁹;
- ▶ specifieke onderwijsbenaderingen voor intercultureel leren en mensenrechteneducatie, waarbij jongeren en jeugdwerkers empowered worden om deel te nemen aan de samenleving via de programma's van de Europese Jeugdcentra (waaronder bijvoorbeeld opleidingen, studiesessies, deskundigengroepen en seminaries, symposia, de Mensenbieb ('Living Library'));
- ▶ gerichte mensenrechtenpublicaties en opleidingsmateriaal, waaronder het alomtegenwoordige *Compass* (en *Compasito*), onderwijspakketten, de T-Kits (opleidingskits/diploma's), het onlinemagazine over jeugdwerk *Coyote*;
- ▶ de bevordering en erkenning van niet-formeel leren;
- ▶ de bevordering en erkenning van jeugdwerk, met name door actieve bijdragen aan de Europese Jeugdwerkconventies, seminaries en publicaties over de geschiedenis van het jeugdwerk en de ad-hoc-taskforce op hoog niveau over jeugdwerk;

8. https://www.europewatchdog.info/en/instruments/campaigns/all_different_all_equal/.

9. <https://www.coe.int/en/web/no-hate-campaign>.

- ▶ de bevordering en erkenning van het jeugdbeleid op Europees en nationaal niveau, onder meer via het Europees Kenniscentrum voor Jeugdbeleid (EKCY)¹⁰, onderzoeksstudies, jeugd-kennisboeken, het tijdschrift *Perspectives on Youth* en de co-organisatie van het Eerste Wereldforum over Jeugdbeleid¹¹;
- ▶ toegewijde, tijdige en passende reacties op specifieke kwesties: Jongerenambassadeurs voor de vrede¹² en Enter!¹³, Het Actieplan voor Roma-jongeren ('Roma Youth Action Plan')¹⁴;
- ▶ bijdragen aan de actieplannen van de Raad van Europa (bijvoorbeeld met betrekking tot Roma en reizigers¹⁵, vluchtelingen- en migrantenkinderen¹⁶ en de bestrijding van terrorisme¹⁷), en bilaterale samenwerking;
- ▶ de verankering van mensenrechteneducatie in de institutionele praktijken van de Raad van Europa, met name

10. <https://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/knowledge/-ekcyp>.

11. <https://www.un.org/youthenvoy/2015/10/1st-global-forum-on-youth-policies/>.

12. <https://www.coe.int/en/web/youth-peace-dialogue/youth-peace-ambassadors>.

13. <https://www.coe.int/en/web/enter/home?desktop=true>.

14. <https://www.coe.int/en/web/youth-roma/home?desktop=true>.

15. <https://rm.coe.int/1680684b5e>.

16. <https://edoc.coe.int/en/children-s-rights/7362-council-of-europe-action-plan-on-protecting-refugee-and-migrant-children-in-europe-2017-2019.html>.

17. https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016805c3576.

via het Handvest inzake onderwijs op het gebied van democratisch burgerschap en mensenrechten (EDC/HRE)¹⁸.

Hieronder volgen de belangrijkste realisaties op het gebied van interinstitutionele betrekkingen sinds Agenda 2020:

- ▶ versterkte vormen van communicatie en samenwerking tussen de Raad van Europa en de Europese Commissie, met name maar niet uitsluitend via het Jeugdpartnerschap;
- ▶ de stabiliteit van de agenda van het Jeugdpartnerschap sinds 2014: kennisontwikkeling inzake jongerenparticipatie, jeugdwerk en sociale inclusie;
- ▶ een grotere identiteit voor jeugdwerk, in eerste instantie via de werkzaamheden van het Jeugdpartnerschap, maar nu nadrukkelijker binnen beide instellingen;
- ▶ de koppeling van de werkzaamheden van de Raad van Europa en de Europese Unie (EU) tijdens EU-voorzitterschappen, wat een grotere samenhang en meer synergieën met zich meebrengt;
- ▶ een meer geconsolideerde aanpak van jeugdonderzoek, -beleid en -praktijk over het Jeugdpartnerschap, het departement Jeugd van de Raad van Europa en de Eenheid Jeugd van de Europese Commissie heen.

Het is echter een absolute must voor de jeugdsector van de Raad van Europa - zijn kenmerkende achterban - om zich in

18. <https://www.coe.int/en/web/edc/charter-on-education-for-democratic-citizenship-and-human-rights-education>.

de praktijk te *blijven* bewijzen, veelbelovend werk te *blijven verrichten* en nieuwe problemen aan te pakken door middel van *innovatie*, hetzij unilateraal, hetzij in partnerschap met anderen, nu zich nieuwe uitdagingen en omstandigheden voor jongeren en het jeugdbeleid aandienen.

Die indrukwekkende waaier aan activiteiten (outputs) heeft talloze *problemen* aangepakt en een groot aantal *stakeholders en deelnemers* betrokken. De Europese Jeugdcentra in Straatsburg en Boedapest, met hun eigen onderwijspersoneel, zijn van cruciaal belang voor de uitvoering van veel van de hierboven geschetste activiteiten en bieden een 'veilige' en participatieve ruimte voor leren en ontwikkeling, alsook de nodige educatieve ondersteuning.

Bovendien heeft het Europees Jeugdfonds de afgelopen tien jaar uit zijn algemene begroting ongeveer 2000 subsidies toegekend aan jongeren-ngo's op lokaal, nationaal en Europees niveau voor een breed scala aan projecten en initiatieven. Het Europees Jeugdfonds blijft innovatieve manieren ontwikkelen om samen te werken met het 'domein' (met name met de begunstigden van zijn subsidies), zoals zijn methodologie om de tijd die vrijwilligers besteden aan de uitvoering van jeugdactiviteiten in heel Europa te erkennen.

De financiële middelen van de jeugdsector van de Raad van Europa zijn echter eindig en, binnen het huidige economische en politieke klimaat in heel Europa, aantoonbaar onzekerder. De Strategie voor de jeugdsector 2030 zal duidelijk moeten worden aangepast aan de toekomstige veranderende budgettaire omstandigheden.

ONDERSCHIED: DE PLAATS VAN DE JEUGDSECTOR VAN DE RAAD VAN EUROPA IN HET HUIDIGE EUROPA

Gezien het toenemende aantal actoren binnen de jeugdsector over heel Europa moet de onderscheidende positie die de *jeugdsector van de Raad van Europa* bekleedt worden herbevestigd. In tegenstelling tot 2017, toen de Europese Stuurgroep Jeugd (CDEJ) vorm gaf aan de belangrijkste thema's rond 'jeugdbeleid' waarin hij over bijzondere expertise beschikte om de lidstaten te ondersteunen (zie bijlage 5), verduidelijkt de Strategie voor de jeugdsector 2030 datgene waardoor de jeugdsector van de Raad van Europa zich onderscheidt in de aanpak van jeugdzaken in Europa.

De co-managementstructuur van de statutaire jongereninstanties - de gedeelde verantwoordelijkheid voor de besluitvorming en het bepalen van de agenda tussen vertegenwoordigers van de overheden en de jongerenorganisaties - wordt vaak het meest belicht als onderscheidend element. Er is echter nog veel meer dat als onderscheidend wordt beschouwd in de werkzaamheden van de jeugdsector van de Raad van Europa. De volgende begrippen omarmen dat onderscheid (voor meer uitleg, zie bijlage 6).

De werkzaamheden van de jeugdsector van de Raad van Europa zijn in de eerste plaats gebaseerd **op beginselen**, die verankerd zijn in duidelijke waarden (de mensenrechten, de democratie en de rechtsstaat). De activiteiten van de sector zijn betrouwbaar en transparant. Zijn werkzaamheden worden gedreven door een 'trialoog' tussen jeugdonderzoek, -beleid en -praktijk, waarbij wordt

samengewerkt met overheden, jongerenorganisaties en jongeren als partners in ontwikkeling. Die institutionele samenwerking wordt geregeld door duidelijke **procedurale** richtsnoeren, gesymboliseerd door een gezamenlijke langetermijnplanning die de garantie biedt op kwaliteit, continuïteit en duurzaamheid. Naast overheden en jongerenorganisaties worden ook de praktijkgemeenschappen (opleiders, onderzoekers en beleidsdeskundigen) van de jeugdsector van de Raad van Europa en de grassroots-bewegingen stelselmatig betrokken. Dit staat bekend als de 'participatieve opbouwstrategie' ('participatory build strategy') van de sector.

Het onderscheidende karakter van de jeugdsector van de Raad van Europa wordt nog versterkt door zijn **beleidsgericht** engagement op verschillende strategische niveaus. De sector voorziet in ondersteunende maatregelen voor de lidstaten, biedt benchmarks voor standaardisatie, bevordert kansengerichte beleidskaders en pleit voor kwaliteitsvolle en gebruiksvriendelijke forums voor jongeren. Op een meer **praktisch** niveau maakt de jeugdsector van de Raad van Europa gebruik van een verscheidenheid aan instrumenten en expertise (kennis en vaardigheden) voor de capaciteitsopbouw van individuen en organisaties en voor de ontwikkeling en uitvoering van het jeugdbeleid.

Al die onderscheidende kenmerken van de jeugdsector van de Raad van Europa leveren een cohesief en coherent geheel op dat wordt beschouwd als een 'unieke geest' en een 'veilig platform' voor ervaringsleren en andere vormen van leren. Die onderscheidende kenmerken, die worden versterkt door de beginselen die ten grondslag liggen aan de uitvoering van

de missies, i.e. wederzijds respect en vertrouwen, inclusiviteit, duurzaam engagement, participatie, gelijkheid, transparantie en samenwerking, staan centraal in de Strategie.

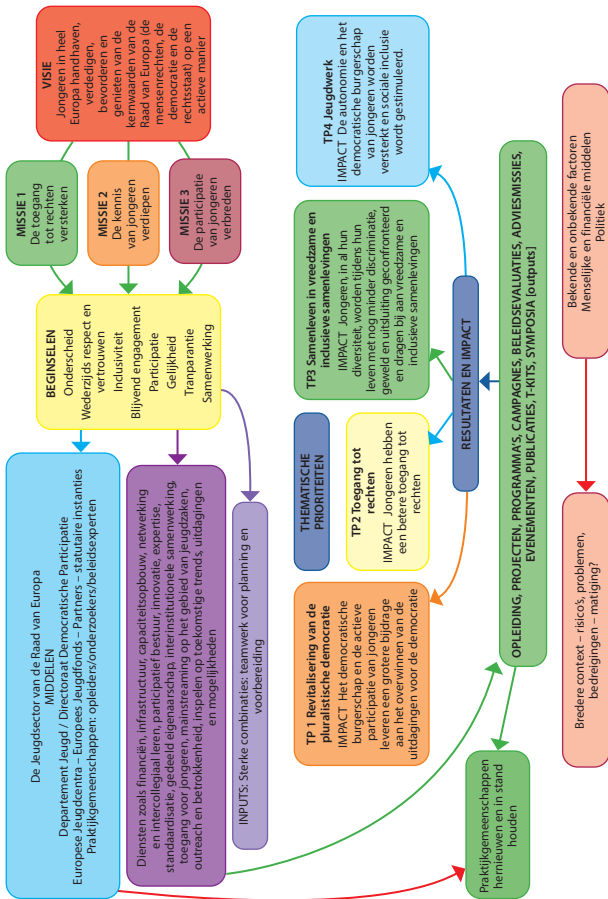
DE 'VERANDERINGSTHEORIE' VAN DE JEUGDSECTOR VAN DE RAAD VAN EUROPA

“Het is onmogelijk om de toekomst te voorspellen, maar we kunnen wel helpen het evolutieproces te sturen en vorm te geven om de toekomst te creëren die we willen¹⁹.”

Een 'veranderingstheorie' illustreert hoe en waarom een gewenste verandering zich naar verwachting zal voltrekken binnen een gegeven context. De theorie maakt gebruik van 'backwards mapping' waarbij planners achteruit moeten denken vanaf de doelstelling op lange termijn naar de tussentijdse en vervolgens vroegtijdige veranderingen die nodig zouden zijn om de gewenste verandering te bereiken. Hierdoor ontstaat een reeks resultaten die aan elkaar gelinkt zijn, wat bekend staat als een veranderingspad ('pathway of change'). Dit is het skelet waarrond de andere elementen van de theorie worden ontwikkeld (zie figuur 1 en bijlage 4).

19. Costanza, R. (2013), 'A theory of socio-ecological system change', *Journal of Bioeconomics* DOI 10.1007/s 10818-013-9165-5.

Figuur 1: De ecosysteem-veranderingstheorie

In de context van de jeugdsector van de Raad van Europa wordt bij de toepassing van een ecosysteem-veranderings-theorie achteruit gedacht vanaf *vier* ambitieuze thematische prioritaire gevolgen en een aantal verwachte resultaten die aan elk daarvan zijn verbonden, om te komen tot een visie waarbij jongeren in Europa de kernwaarden van de Raad van Europa handhaven, verdedigen en bevorderen en van de voordelen ervan genieten: de mensenrechten, de democratie en de rechtstaat. De jeugdsector van de Raad van Europa interpreteert die *met betrekking tot jongeren* als kerntaken die betrekking hebben op de toegang van jongeren tot rechten, de kennis van jongeren en jongerenparticipatie. Het 'ontbrekende midden' tussen de visie/missie en de gewenste impact omvat een uitgebreid scala aan activiteiten (outputs) die zijn verankerd in en ontwikkeld door op maat gemaakte inputs (processen en praktijken) die zijn afgeleid van een gevestigde mozaïek van menselijke, financiële en fysieke mid-delen en 'praktijkgemeenschappen' (opleiders, onderzoekers en beleidsdeskundigen), en die zijn geïnspireerd door een onderscheidende set van beginselen.

Die middelen (verschillende instrumenten, ideeën, menselijke en financiële middelen en netwerken) vormen de inputs voor de uiteenlopende activiteiten (outputs) van de jeugdsector van de Raad van Europa die, op hun beurt, in verschillende vormen (leren, materiaal, projectondersteuning, campagnes) worden geclusterd om de gewenste resultaten en impact te bereiken (zie hieronder).

Dergelijke resultaten worden bereikt door *zowel* het gedrag achteraf van de directe begunstigen van de werkzaamheden van de sector *als* via tussenpersonen, waarvan velen - als

onderdeel van de jeugdsector van de Raad van Europa - op een of andere manier bij het proces betrokken zullen zijn geweest.

VISIE

De visie voor de werkzaamheden van de jeugdsector van de Raad van Europa is onlosmakelijk verbonden met de centrale waarden en doelstellingen van de Raad van Europa:

Jongeren in heel Europa handhaven, verdedigen, bevorderen en genieten van de kernwaarden van de Raad van Europa (mensenrechten, democratie en de rechtsstaat) op een actieve manier.

MISSIE

Voor de jeugdsector van de Raad van Europa vertaalt die visie zich in drie bijzondere kernopdrachten.

Ten eerste, de toegang van jongeren tot *rechten* versterken:

Jongeren en alle maatschappelijke jeugdorganisaties kunnen vertrouwen op een gunstig klimaat om al hun mensenrechten en vrijheden op een volwaardige manier uit te oefenen, met inbegrip van concrete beleidslijnen, mechanismen en middelen.

Ten tweede, de *kennis* van jongeren verdiepen:

De democratische betrokkenheid van jongeren wordt ondersteund door praktijkgemeenschappen die kennis en expertise voortbrengen.

Ten derde, de *participatie* van jongeren verbreden:

Jongeren nemen op een zinvolle manier deel aan de besluitvorming, op basis van een brede sociale en politieke consensus ter ondersteuning van participatief bestuur en verantwoordingsplicht.

De jeugdsector van de Raad van Europa heeft als taak en doel om de doeltreffendheid van maatschappelijke jeugdorganisaties, jeugdwerk, jeugdbeleid en jeugdonderzoek te ontwikkelen en te ondersteunen in hun inspanningen om de actieve betrokkenheid van jongeren bij de handhaving van de kernwaarden van de Raad van Europa te bevorderen.

THEMATISCHE PRIORITEITEN

Thematische prioriteiten zijn de ambities van de jeugdsector van de Raad van Europa die kunnen worden verwezenlijkt via de werkzaamheden van het departement Jeugd van de Raad van Europa en de middelen die het daartoe kan inzetten.

De impact van een thematische prioriteit wordt verzekerd door een kleine cluster van verwachte resultaten (zie hieronder).

Deze thematische prioriteiten zijn gestoeld op het belangrijkste acquis van de Raad van Europa op het gebied van jeugdbeleid, waaronder Aanbeveling CM/Rec(2019)4 over de steun aan jonge vluchtelingen in de overgang naar volwassenheid, Aanbeveling CM/Rec (2017)4 inzake jeugdwerk, Aanbeveling CM/Rec (2016)7 over de toegang van jongeren tot rechten, Aanbeveling CM/Rec(2015)3 over de toegang van jongeren uit

achtergestelde buurten tot sociale rechten, Aanbeveling CM/Rec(2010)7 over het Handvest van de Raad van Europa inzake onderwijs op het gebied van democratisch burgerschap en mensenrechten, CM/Rec(2010)5 van het Comité van Ministers aan de lidstaten inzake maatregelen ter bestrijding van discriminatie wegens seksuele geaardheid of genderidentiteit²⁰; CM/Rec(2006)14 inzake burgerschap en deelname van jongeren in het openbare leven, Aanbeveling Rec(2004)13 over de deelname van jongeren in het lokale en regionale leven, en Aanbeveling Rec(2003)8 over de bevordering en erkenning van niet-formeel onderwijs/leren van jongeren.

De Strategie voor de jeugdsector 2030 van de Raad van Europa heeft vier thematische prioriteiten:

1. Revitalisering van de pluralistische democratie

Die prioriteit omvat zowel de bestaande werkzaamheden van de jeugdsector van de Raad van Europa rond de participatie van jongeren in besluitvorming en actief burgerschap, als de plannen van de sector om de steeds kleiner wordende ruimte voor het maatschappelijke middenveld en de democratische tekorten in het huidige Europa aan te pakken.

2. Toegang tot rechten

Die prioriteit omvat de erkende werkzaamheden van de jeugdsector van de Raad van Europa rond de toegang van jongeren tot burger-, politieke, digitale en sociale rechten, met

20. Met een afwijkende mening van de Russische Federatie

inbegrip van het recht op mensenrechteneducatie²¹, alsook de plannen van de sector om actief te worden in rechtenthema's die tot dusver nauwelijks zijn verkend, met name collectieve rechten, zoals het recht op een schoon en gezond milieu.

3. Samenleven in vreedzame en inclusieve samenlevingen

Die prioriteit omvat de goed uitgebouwde werkzaamheden van de jeugdsector van de Raad van Europa rond de waardering van diversiteit, vredesopbouw, de bestrijding van alle vormen van racisme en onverdraagzaamheid, interculturele dialoog en leren, en specifieke werkzaamheden met gemeenschappen van jongeren die structureel en onevenredig worden getroffen door dergelijke fenomenen (Roma, vluchtelingen, LGBTQI, jongeren die door de samenleving ontwricht zijn). Bovendien omvat ze het belang dat de jeugdsector van de Raad van Europa erbij heeft om zich sterker te profileren op het vlak van de inclusie van minderheden en kwetsbare groepen, intersectionaliteit, intergenerationele dialoog, wereldwijde solidariteit, regionale en buurtsamenwerking en

21. Het Handvest van de Raad van Europa inzake onderwijs op het gebied van democratisch burgerschap en mensenrechten (2010) omschrijft mensenrechteneducatie als onderwijs, opleiding, bewustmaking, informatie, praktijken en activiteiten die tot doel hebben lerenden te empoweren om bij te dragen aan de opbouw en de verdediging van een universele cultuur van mensenrechten in de samenleving, met het oog op de bevordering en de bescherming van de mensenrechten en fundamentele vrijheden door hen kennis, vaardigheden en begrip bij te brengen en hun attitudes en gedrag te ontwikkelen.

uitwisseling met andere regio's in de wereld, aandacht voor de uitdagingen en gevolgen van de klimaatverandering, de aantasting van het milieu en technologische ontwikkeling, en inclusiviteit doorheen zijn programmering.

4. Jeugdwerk

Die prioriteit omvat de actie die de jeugdsector van de Raad van Europa onderneemt ter versterking van de ontwikkeling van jeugdwerk²², de kwaliteit en de erkenning van jeugdwerk (in de lidstaten en op Europees niveau) en de Europese samenwerking om de ontwikkeling van jeugdwerk te bevorderen door middel van partnerschappen, zoals het partnerschap met de Europese Commissie. Die prioriteit omvat eveneens de bevordering van specifieke niet-formele onderwijs-/leerbenaderingen ten dienste van de waarden van de Raad van Europa, en in het bijzonder mensenrechteneducatie, educatie voor democratisch burgerschap, educatie voor digitaal burgerschap en intercultureel onderwijs.

De Strategie voor de jeugdsector 2030 beschrijft de 'verwachte *resultaten*' met betrekking tot elk van de vier thematische prioriteiten en de algemene impact die de werkzaamheden moeten hebben. Naast de onmiddellijke resultaten die nauw aansluiten bij de outputs van de werkzaamheden van de jeugdsector van de Raad van Europa, zijn de resultaten en de impact op langere termijn echter duidelijk afhankelijk van en ook kwetsbaar voor sociale, politieke en economische omstandigheden buiten de controle van de sector.

22. Zie Aanbeveling CM/Rec (2017)4 inzake jeugdwerk van het Comité van Ministers.

VERWACHTE RESULTATEN

Thematische prioriteit 1: Revitalisering van de pluralistische democratie

Impact: Het democratische burgerschap en de actieve participatie van jongeren leveren een grotere bijdrage aan het overwinnen van de uitdagingen voor de democratie.

Verwacht resultaat 1: Meer capaciteit voor maatschappelijke jeugdorganisaties om de participatieve democratie en het democratische burgerschap binnen en buiten hun lidmaatschap te bevorderen.

Verwacht resultaat 2: Meer beleidslijnen en bestuursprocessen die op een zinvolle, participatieve manier worden gevoerd en waarbij jongeren en hun vertegenwoordigers/organisaties worden betrokken.

Verwacht resultaat 3: Een sterker jeugdbeleid en jeugdwerk om de barrières voor jongerenparticipatie te verwijderen.

Verwacht resultaat 4: Een beter institutioneel antwoord op nieuwe ontwikkelingen in de democratie, zoals de veranderende participatiepatronen van jongeren en de digitalisering.

Thematische prioriteit 2: Toegang tot rechten

Impact: Jongeren hebben een betere toegang tot rechten.

Verwacht resultaat 1: Grotere vooruitgang in de implementatie van de normen van de Raad van Europa inzake de toegang van jongeren tot rechten.

Verwacht resultaat 2: Grotere capaciteitsopbouw en meer middelen voor jongerenorganisaties en andere relevante stakeholders om mensenrechteneducatie te verstrekken en als pleitbezorger op te treden voor de toegang tot rechten.

Verwacht resultaat 3: Een beter institutioneel antwoord op nieuwe kwesties die invloed hebben op de rechten van jongeren en hun overgang naar volwassenheid, zoals - maar niet beperkt tot - de gevolgen van de klimaatverandering, digitale ruimte, grotere mobiliteit en nieuwe vormen van tewerkstelling.

Thematische prioriteit 3: Samenleven in vreedzame en inclusieve samenlevingen

Impact: Jongeren, in al hun diversiteit, worden tijdens hun leven met nog minder discriminatie, geweld en uitsluiting geconfronteerd en dragen bij aan vreedzame en inclusieve samenlevingen.

Verwacht resultaat 1: Stakeholders zijn beter uitgerust om de uitdagingen aan te gaan om inclusieve samenlevingen uit te bouwen door beleid, programma's en projecten die diversiteit omarmen, alsook om discriminatie, geweld en uitsluiting effectief op te volgen en te bestrijden.

Verwacht resultaat 2: Jongeren, met inbegrip van diegenen die discriminatie en uitsluiting ondervinden, krijgen opportuniteiten om hun engagement voor en de uitoefening van democratisch burgerschap te ontwikkelen.

Verwacht resultaat 3: Belangrijke grondslagen, zoals Europese eenheid, mondiale solidariteit, vrede, interculturele diversiteit, intergenerationele dialoog en milieuduurzaamheid, worden op een prominenter manier verankerd in beleid, praktijk en onderzoek binnen en buiten de jeugdsector.

Verwacht resultaat 4: De capaciteiten, de kracht en het leiderschap van jongeren om geweld te voorkomen, conflicten te transformeren en een vredescultuur uit te bouwen worden versterkt door middel van aanzienlijke financiële steun, de uitbouw van netwerken en capaciteitsopbouw, met respect voor de volledige diversiteit van jongeren en de manier waarop ze zich organiseren.

Thematische prioriteit 4: Jeugdwerk

Impact: De autonomie en het democratische burgerschap van jongeren worden versterkt

door middel van jeugdwerk en niet-formeel onderwijs/leren, en sociale inclusie wordt gestimuleerd.

Verwacht resultaat 1: Jongerenwerk wordt erkend en ingebed in jeugdbeleidskaders, met name via de gemeenschappelijke Europese agenda voor jeugdwerk.

Verwacht resultaat 2: Een betere kwaliteit van de jeugdwerkpraktijk van zowel vrijwilligers als betaalde jeugdwerkers.

Verwacht resultaat 3: Een grotere toegang tot en aantrekkelijkheid van jeugdwerk en niet-formeel onderwijs/leren ten voordele van bredere groepen jongeren.

CONCLUSIE: UITVOERING VAN DE STRATEGIE EN UITSTRALING VAN SUCCES

Resolutie CM/Res(2020)2 van het Comité van Ministers vormt de juridische en politieke basis voor de uitvoering van de Strategie voor de jeugdsector 2030 van de Raad van Europa.

De Strategie zal in praktijk worden gebracht en periodiek worden geëvalueerd via de opeenvolgende programma's en begrotingen van de Raad van Europa tot 2030. De Gezamenlijke Raad Jeugd (CMJ) zal dan overeenkomstig de balans opmaken van de uitvoering van de Strategie.

Om de uitvoering te beoordelen zal de jeugdsector van de Raad van Europa de *outputs* van zijn werkzaamheden opsommen, zoals de feedback van individuele deelnemers en het aantal opleidingen, studiesessies, vergaderingen en publicaties. De sector moet ook de *resultaten* en, voor zover mogelijk, de bredere *impact* van die werkzaamheden documenteren.

Er moet echter in herinnering worden gebracht dat de jeugdsector van de Raad van Europa niet elke jongere in Europa kan bereiken, zeker niet rechtstreeks. Dit hangt altijd af van tussenpersonen en gesprekspartners van verschillende strekkingen: overheidsfunctionarissen, jonge politici, jeugdwerkers en (sommige) jongeren zelf. Er moet een evenwicht worden gevonden in de aandacht die aan die verschillende stakeholders moet worden besteed - ter erkenning van de *verschillende* bijdragen die ze kunnen leveren aan de resultaten en de impact die zij kunnen hebben - vooraleer kwesties als 'verantwoording' en 'verantwoordingsplicht' kunnen worden behandeld.

*Informeel gedachtewisseling over 'versterking van de democratie door de betrokkenheid van jongeren bij de Raad van Europa en zijn lidstaten' tussen de afgevaardigden van de ministers en belangrijke vertegenwoordigers van de jongeren.
23 januari 2020*

BIBLIOGRAFIE EN BRONMATERIAAL

*Behalve de voetnoten die algemene verwijzingen bevatten naar specifieke items waarnaar verwezen wordt in de tekst van dit achtergronddocument, was het volgende bronmateriaal een belangrijkere informatiebron voor de ontwikkeling ervan:

Costanza, R. (2013), 'A theory of socio-ecological system change', *Journal of Bioeconomics* DOI 10.1007/s 10818-013-9165-5.

Council of Europe Committee of Ministers (2008), *Resolution CM/Res(2008)23 on the youth policy of the Council of Europe*, Strasbourg: Council of Europe.

Council of Europe Committee of Ministers (2010), *Council of Europe Charter on Education for Democratic Citizenship and Human Rights Education*, adopted in the framework of Recommendation CM/Rec(2010)7 of the Committee of Ministers, Strasbourg: Council of Europe.

Council of Europe (2011), *Combating discrimination on grounds of sexual orientation and gender identity*: Council of Europe Standards, Strasbourg: Council of Europe

Council of Europe Committee of Ministers (2017), *Recommendation CM/Rec(2017)4 of the Committee of Ministers to member States on youth work*, Strasbourg: Council of Europe.

Council of Europe Committee of Ministers (2018): Recommendation CM/Rec(2018)11 of the Committee of Ministers to member States on the need to strengthen the protection and promotion of civil society space in Europe

Council of Europe Ministers for Youth (2008), *The future of the Council of Europe youth policy: AGENDA 2020 – Declaration*,

Kyiv: 8th Council of Europe Conference of Ministers responsible for youth.

European Commission (2018), *Engaging, Connecting and Empowering young people: a new EU youth strategy*, Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, Brussels: European Commission.

Jagland, T. (2018), *Role of Institutions, Threats to Institutions: Report by the Secretary General of the Council of Europe – An analysis of democracy, human rights and the rule of law in Europe, based on the findings of the Council of Europe monitoring mechanisms and bodies*, Strasbourg: Council of Europe.

Secretariat Memorandum for the Joint Council on Youth 36th meeting, Budapest 27-29 March 2017, European Youth Centre: Item 8 on the agenda – State of Play “The future of the Council of Europe Youth Policy: AGENDA 2020” (Resolution CM/Res(2008)23 on the youth policy of the Council of Europe) *Some key highlights and achievements*.

United Nations (2015), *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*, Resolution adopted by the General Assembly, New York: United Nations.

United Nations (2018), *Youth 2030: Working with and for young people – The United Nations Youth Strategy*, New York: Office of the Secretary-General’s Envoy on Youth.

Williamson, H. (2017), *Supporting young people in Europe Volume III: Looking to the Future*, Strasbourg: Council of Europe.

BIJLAGE 1: BESCHRIJVING VAN HET PROCES TER VOORBEREIDING VAN DE STRATEGIE

Zoals alle werkzaamheden van de jeugdsector van de Raad van Europa was de voorbereiding van de Strategie voor de jeugdsector 2030 van de Raad van Europa nauwgezet, zelfkritisch en gestoeld op samenwerking. Dit heeft onvermijdelijk enige tijd geduurd. Tegen de tijd dat de Strategie is voltooid, geratificeerd door de Gezamenlijke Raad en goedgekeurd door het Comité van Ministers zal er zo'n drie jaar verstreken zijn. Het feit indachtig dat de huidige strategie, Agenda 2020, ten einde liep, probeerde de Gezamenlijke Raad Jeugd (CMJ) een proces op gang te brengen voor de ontwikkeling van een nieuwe strategie die voortbouwt op eerdere realisaties en bovendien ruimte biedt voor innovatie en responsiviteit op nieuwe uitdagingen. Dit moest gebeuren binnen de context van de bredere missie van de Raad van Europa, het veranderende sociale en politieke landschap van Europa en de hogere verwachtingen ten aanzien van de systematische controle van de impact van de jeugdsector.

In maart 2017 heeft de Gezamenlijke Raad een **roadmap** opgesteld om het pad te effenen voor een nieuwe tussen-tijdse Strategie voor de jeugdsector van de Raad van Europa, voor het decennium 2020-2030. Dit proces werd verankerd in een grondige reflectie en evaluatie van Agenda 2020 - zijn belangrijkste verwezenlijkingen, tekortkomingen, uitdagingen en geleerde lessen. De evaluatie heeft een uitgebreide lijst van initiatieven, campagnes, opleidingen, studiesessies, educatief materiaal en andere activiteiten opgeleverd die de output van de jeugdsector van de Raad van Europa tot nu toe omvatte.

Het departement Jeugd van de Raad van Europa heeft begin 2018 vervolgens een **'retraite' van interne medewerkers** bijeengeroepen, waarbij senior medewerkers betrokken waren en die gefaciliteerd en ondersteund werd door twee externe deskundigen, om zowel de beraadslagingen van de Gezamenlijke Raad als de verschillende modellen van de veranderingstheorie te verwerken en te filteren, ter voorbereiding op een breder overleg met de belangrijkste stakeholders en begunstigen van de jeugdsector van de Raad van Europa.

Tijdens de **overlegvergadering** in mei 2018 werd de balans opgemaakt van de outputs die binnen de parameters van Agenda 2020 werden bereikt en werd gekeken naar hun blijvende relevantie en waarde met betrekking tot de veranderende uitdagingen waarmee jongeren in Europa worden geconfronteerd en het bredere institutionele profiel van het domein Jeugd waarbinnen de jeugdsector van de Raad van Europa werkte. Het onderzoek naar die context en verbanden leidde tot de identificatie van enkele voorlopige ideeën voor een mogelijk strategisch kader voor de sector, met name wat moet worden *behouden*, wat moet worden *ontwikkeld* en hoe en waar moet worden *geïnnoveerd*.

De ideeën die uit die raadpleging naar voren zijn gekomen, werden in juni 2018 verder besproken tijdens de vergaderingen van de **bureaus** van de statutaire instanties van de jeugdsector van de Raad van Europa, in afwachting van de verdere behandeling door de Gezamenlijke Raad Jeugd.

Tijdens de bijeenkomst van de **Gezamenlijke Raad Jeugd** in oktober 2018 was er brede steun voor de ideeën die tijdens de overlegvergadering tot stand waren gekomen.

De Gezamenlijke Raad benadrukte bovendien de noodzaak van een nieuwe strategie om het juiste evenwicht te vinden tussen continuïteit en verandering, om te zorgen voor synchroniciteit met andere transnationale institutionele jeugdstrategieën (met name die van de EU en de VN) en om ervoor te zorgen dat het comparatieve voordeel van de jeugdsector van de Raad van Europa duidelijk zichtbaar is.

De Gezamenlijke Raad hechtte zijn goedkeuring aan de oprichting van een redactiegroep voor de ontwikkeling van het strategiedocument dat een beknopt overzicht zou geven van de verwezenlijkingen en normen van de jeugdsector van de Raad van Europa, en dat de basis legt voor zijn visie en toekomstige operationalisering als reactie op prioritaire kwesties die invloed hebben op jongeren in het huidige Europa.

De **redactiegroep** kwam bijeen in december 2018 en in januari 2019 om de Strategie stapsgewijs te verankeren in een 'ecosysteem'-veranderingstheorie die het volgende omvat:

- ▶ de visie (de waarden van de Raad van Europa)
- ▶ de missie van de jeugdsector van de Raad van Europa
- ▶ de middelen die de sector ter beschikking heeft
- ▶ de unieke constellaties van middelen die diverse activiteiten en outputs genereren
- ▶ de voorlopige vaststelling van vier thematische prioriteiten
- ▶ enkele gesuggereerde verwachte effecten en verwachte resultaten met betrekking tot elk van de voorgestelde prioriteiten.

De voortgang van de werkzaamheden van de redactiegroep werd in januari 2019 opnieuw onder de loep genomen door de **bureaus** en kreeg brede steun in afwachting van een volledige 'beleidsmatige' controle door de Gezamenlijke Raad.

De **Gezamenlijke Raad Jeugd** voerde een grondige analyse uit van de werkzaamheden van de redactiegroep in maart 2019. Het algemene kader en de voorlopige inhoud werden bekrachtigd, mits enkele voorgestelde aanpassingen en wijzigingen. In het licht van de beraadslagingen en suggesties van de Gezamenlijke Raad werd het ontwerp van strategiedocument verder herzien.

De **redactiegroep** kwam bijeen in juni 2019 om de definitieve ontwerpstructuur en -inhoud van de Strategie te bevestigen, om de begeleidende CM-resolutie voor te stellen en om een mogelijke 'flyer' te overwegen die de belangrijkste elementen van zowel de Strategie als de resolutie samenvat, met het oog op een bredere consumptie.

De definitieve tekst van de Strategie werd in oktober 2019 door de **Gezamenlijke Raad Jeugd** bekrachtigd en de Strategie voor de jeugdsector 2030 van de Raad van Europa werd in januari 2020 formeel goedgekeurd.

BIJLAGE TWEE: DE CONTEXT VAN HET LEVEN VAN JONGEREN IN EUROPA

1. **Technologisch** - Verschillende vormen van de 'digitale kloof' beïnvloeden de kansen en ervaringen van jongeren, maar ook de technologische evolutie heeft een grote impact gehad op hoe jongeren hun leven leiden en op hoe anderen zich tot jongeren proberen te verhouden. De rol en de impact van robotica en artificiële intelligentie, het potentieel voor digitale democratie en het belang van digitale geletterdheid voor volwaardige jongerenparticipatie zijn slechts enkele van de uitdagingen die moeten worden bekeken en aangepakt.
2. **Demografisch** - De veranderende demografie van Europa, vooral door de vergrijzing van de samenlevingen, heeft gevolgen voor alle sociale groepen, maar vooral voor jongeren, en vraagt om een nieuwe aanpak van intergenerationele relaties en de verdeling van middelen.
3. **Persoonlijk** - Verschillende vormen van de 'jongerenkloof' en kwesties rond sociale uitsluiting hebben er onder meer toe geleid dat verschillende groepen jongeren wier omstandigheden worden verergerd door een *gebrek aan steun*, nog steeds *kwetsbaar zijn*. Dit heeft zich sterk gemanifesteerd door de toenemende beleidsmatige bezorgdheid over de *gezondheid en het welzijn* van jongeren, met name hun geestelijke (on)gezondheid als gevolg van angsten en onzekerheden. Breed opgevat is het duidelijk dat er moet worden bijgedragen aan en voortgebouwd op de capaciteiten en het vertrouwen van jongeren door, waar mogelijk, doelgerichte en positieve kansen en ervaringen te creëren, wat al vele jaren het fun-

dament vormt van de filosofie inzake jeugdbeleid van de Raad van Europa.

4. **Sociaal** - Op sociaal vlak blijft een groot vraagstuk bestaan rond de toegang van jongeren tot rechten, iets wat al bevorderd is door Aanbeveling CM/Rec(2015)3 van de Raad van Europa over de toegang van jongeren uit achtergestelde buurten tot sociale rechten²³ en de latere Aanbeveling CM/Rec(2016)7 over de toegang van jongeren tot rechten²⁴. Hoewel de jeugdsector van de Raad van Europa op dit gebied ook veel ander werk heeft verricht, moet er nog heel wat gebeuren rond de *toegang tot onderwijs, opleiding en werkgelegenheid* (en het aanpakken van de situatie van jongeren die worden afgeschilderd als 'NEET' - niet in onderwijs, werkgelegenheid of opleiding), *mogelijkheden voor niet-formeel onderwijs/leren en jeugdwerk*, en de *strijd tegen ongelijkheid, precariteit en armoede*. Het aanpakken van sociale uitsluiting en discriminatie en het *bevorderen van tolerantie en sociale cohesie* staan centraal in de werkzaamheden van de jeugdsector in de Raad van Europa. Die werkzaamheden zijn zelfs nog uitdagender geworden in de context van de *toenemende diversiteit* in Europa en de *migratie- en vluchtelingen'crisis'*, waarin de jongeren oververtegenwoordigd zijn, wat niet verwonderlijk is. Verder zijn er de alomtegenwoordige bezorgdheid over de *klimaatcrisis en de aantasting van het milieu*, en het belang van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) die actie en aandacht vragen, zowel voor als door jongeren.

23. <https://rm.coe.int/168066671e>.

24. <https://rm.coe.int/1680702b6e>.

5. **Burgerlijk** - Voor veel jongeren, en vooral voor diegenen die door anderen als meer 'gemarginaliseerd' worden beschouwd of die zichzelf zo zien, leidt hun *gevoel van sociale uitsluiting* tot een *gebrek aan vertrouwen* in veel instellingen, wat een gevoel van *onverbondenheid* met het maatschappelijk middenveld met zich meebrengt. Dit kan worden verergerd door het ontbreken van burgereducatie en de beperkte mogelijkheden tot participatie. Wat de reguliere burgerstructuren betreft, kunnen jongeren het gevoel hebben dat ze *geen stem hebben*. Nochtans zijn er steeds meer *alternatieve platformen* waar ze hun meningen kunnen uiten (vooral door wat soms 'digitaal burgerschap' wordt genoemd) en die beter moeten worden begrepen en in de toekomst moeten worden gestimuleerd om het bereik en de relevantie ervan voor alle groepen jongeren te garanderen. Het vertrouwen herstellen, de verbondenheid in stand houden of nieuwe verbondenheid tot stand brengen tussen jongeren en het maatschappelijk middenveld, jongeren in staat stellen om een maatschappelijk middenveld voor zichzelf op te bouwen en de participatie van jongeren in het maatschappelijke en sociale leven versterken, blijven centrale uitdagingen voor de jeugdsector van de Raad van Europa.
6. **Politiek** - De politieke context in Europa is drastisch veranderd sinds de samenstelling van Agenda 2020. Er is sprake van een grotere frequentie van *terreurdaden* en een toenemende bezorgdheid over de *radicalisering* van bepaalde groepen jongeren. Europa is getuige geweest van *de opkomst van extreemrechts*, de (her)opkomst van het *populisme en nationalisme* en het begin van

wat bekend is geworden als het *post-waarheid-tijdperk*. Sommigen hebben betoogd dat *de democratie* in veel delen van Europa *tekortschiet* en dat de *ruimte voor meningsuiting en debat* zich om verschillende redenen aan het *sluiten* is. Dit vraagt om hernieuwde en inderdaad zelfs nieuwe inspanningen om het democratische imperatief te bevorderen en racisme, discriminatie en andere activiteiten die de fundamentele mensenrechten in gevaar brengen en ondermijnen, aan de kaak te stellen. Jongeren hebben naar verluidt stelselmatig te weinig vertrouwen in de gevestigde partijpolitieke systemen en nemen vaak niet deel aan verkiezingen (hoewel er uitzonderingen zijn). Op een breed front moet de bereidheid van jongeren om politiek actiever te zijn (en te worden) worden vergroot en moet de positie van ondervertegenwoordigde groepen jongeren - met name jonge vrouwen en jongeren van etnische minderheden - in de politieke besluitvorming en het politieke bestuur worden gelijkgetrokken.

BIJLAGE DRIE: PRAKTIJKGEMEENSCHAPPEN VAN/VOOR DE JEUGDSECTOR VAN DE RAAD VAN EUROPA

De jeugdsector van de Raad van Europa biedt niet alleen onderdak aan een aantal externe 'praktijkgemeenschappen' (opleiders, onderzoekers en beleidsdeskundigen in het domein Jeugd), maar vormt misschien wel zelf een 'praktijk-gemeenschap'. Praktijkgemeenschappen zijn gedefinieerd als een proces van sociaal leren wanneer:

Mensen die een gemeenschappelijke interesse hebben in een onderwerp of domein gedurende een langere periode samenwerken, ideeën en strategieën delen, oplossingen bepalen en bouwen aan innovaties.

Voor de jeugdsector van de Raad van Europa is er zeker een gemeenschappelijk *interessedomein*: een beleids- en praktijkkader dat jongeren kansen en positieve ervaringen biedt. Er is een *gemeenschap*: stakeholders in de jeugdsector van de Raad van Europa werken met elkaar samen en nemen deel aan gezamenlijke activiteiten, ondersteunen elkaar, wisselen informatie uit en leren van elkaar. En er is een *praktijk*: de jeugdsector van de Raad van Europa heeft een gedeeld repertoire van kennis, methoden en middelen ontwikkeld om zijn werkzaamheden uit te voeren.

Die ideeën zijn allemaal zeer relevant om de werkzaamheden van de jeugdsector van de Raad van Europa te definiëren. De trilogie (domein, gemeenschap en praktijk) waarop hierboven gedoeld wordt, heeft een sterke invloed op zijn interne structuren en relaties die uitgebreid, inclusief en breed zijn - van de tweejaarlijkse bijeenkomsten van de Gezamenlijke Raad Jeugd, de jaarlijkse bijeenkomsten van

de Pool Europese Onderzoekers Jeugd (PEYR) en de correspondenten van het Europees Kenniscentrum voor Jeugdbeleid (EKCYF), tot de bijeenkomsten van de Pool van Opleiders van het departement Jeugd, de voorbereidende bijeenkomsten voor opleidingen, bijeenkomsten van deskundigen, seminars, verwachte publicaties en andere evenementen. Ze doen allemaal stelselmatig een beroep op vertegenwoordigers van overheden, jongerenorganisaties en jeugdonderzoek - de zogenaamde 'magische driehoek' - die de jeugdsector in de afgelopen jaren aanzienlijk hebben versterkt.

In de loop van de tijd heeft de jeugdsector van de Raad van Europa inderdaad gestaag zijn praktijkgemeenschap ontwikkeld en verstevigd, en daarbij zijn netwerken en repertoire op professioneel, geografisch en intellectueel gebied uitgebreid. De sector heeft zijn 'co-management'-aanpak gepromoot via de gedeelde besluitvorming van zijn statutaire instanties (overheidsvertegenwoordigers en jongerenorganisaties). De jeugdsector heeft ook sterk gebruik gemaakt van jeugdonderzoek en 'kennisgebaseerde' praktijken, jongerencentra in de lidstaten verenigd via zijn kwaliteitslabel en innovatieve methodologieën ontwikkeld in het nastreven van zijn kernagenda's.

De Strategie voor de jeugdsector 2030 is bedoeld om zijn bijzondere 'praktijkgemeenschap' te vieren en te erkennen dat er wellicht een nog meer naar buiten gerichte, promotionele positie moet worden ingenomen om de 'praktijkgemeenschap' van de jeugdsector van de Raad van Europa verder te versterken. Dit houdt met name in dat er bijvoorbeeld nauwer moet worden samengewerkt met gemeenten (lokale overheden) en dat er evenveel aandacht moet worden besteed

aan nieuwe institutionele actoren in het domein Jeugd, zoals altijd het geval is geweest met betrekking tot nieuwe kwesties waarmee jongeren in Europa worden geconfronteerd. Men mag niet vergeten dat de jeugdsector van de Raad van Europa de eerste Europese instelling was die werkte met (in plaats van met betrekking tot) *onder andere* jonge Roma, LGBTI-jongeren, jonge vluchtelingen en jongeren uit minderheden. De jeugdsector van de Raad van Europa mag dit belangrijke feit niet uit het oog verliezen, maar door het veranderende institutionele landschap voor jeugdwerk en jeugdbeleid moet hij wellicht ook zijn professionele net nog breder uitgooien dan in het verleden het geval was.

BIJLAGE 4: WAT IS EEN 'VERANDERINGSTHEORIE'²⁵?

Een veranderingstheorie ('theory of change'/TOC) brengt een initiatief in kaart in zes stappen:

1. Langetermijndoelstellingen identificeren.
2. De basisvoorwaarden en vereisten om dat doel te bereiken in kaart brengen en met elkaar in verband brengen door achteruit te denken, en uitleggen waarom die basisvoorwaarden noodzakelijk en voldoende zijn.
3. Uw basisveronderstellingen over de context identificeren.
4. De interventies identificeren die uw initiatief zal doen om de gewenste verandering tot stand te brengen.
5. Indicatoren ontwikkelen om uw resultaten te meten en zo de prestaties van uw initiatief te beoordelen.
6. Een narratief schrijven om de logica van uw initiatief uit te leggen.

Het proces van de veranderingstheorie staat of valt met de vaststelling van alle nodige en toereikende voorwaarden die nodig zijn om een bepaald resultaat te bereiken op lange termijn. De theorie maakt gebruik van 'backwards mapping' waarbij planners achteruit moeten denken vanaf de doelstelling op lange termijn naar de tussentijdse en vervolgens vroegtijdige veranderingen die nodig zouden zijn om de gewenste verandering te bereiken. Hierdoor ontstaat een reeks resultaten die aan elkaar gelinkt zijn, wat bekend staat als een veranderingspad ('pathway of change'). Een

25. Bron <https://www.theoryofchange.org/what-is-theory-of-change/how-does-theory-of-change-work/>.

veranderingspad geeft het veranderingsproces grafisch weer zoals het door de planners van het initiatief wordt begrepen en is het skelet waarrond de andere elementen van de theorie worden ontwikkeld.

Tijdens het creëren van het veranderingspad moeten de deelnemers zoveel mogelijk van hun veronderstellingen over het veranderingsproces verwoorden, zodat die kunnen worden onderzocht en zelfs getoetst om te bepalen of er hoofdveronderstellingen zijn die moeilijk te ondersteunen zijn (of zelfs onwaar zijn). Er zijn doorgaans drie belangrijke soorten veronderstellingen die in overweging moeten worden genomen: a) beweringen over de verbanden tussen lange-termijn-, tussentijdse en vroegtijdige resultaten die in kaart gebracht zijn; b) de onderbouwing van de bewering dat alle belangrijke basisvoorwaarden voor succes zijn vastgesteld; en c) verantwoordingen ter ondersteuning van de verbanden tussen de programma-activiteiten en de resultaten die zij geacht worden op te leveren. Een vierde soort veronderstelling die de contextuele en omgevingsfactoren schetst die de voortgang naar de realisatie van de resultaten op het veranderingspad zullen ondersteunen of belemmeren, is vaak een extra belangrijke factor in de illustratie van de volledige veranderingstheorie.

De aanpak van de veranderingstheorie van de planning is bedoeld om bij elke stap van het veranderingsproces zeer duidelijk omschreven resultaten aan te moedigen. Gebruikers moeten een aantal details specificeren over de aard van de gewenste verandering - met inbegrip van bijzonderheden over de doelgroep, de mate van verandering die nodig is om succesvol te zijn, en het tijdsbestek waarbinnen een

dergelijke verandering naar verwachting zal plaatsvinden. Die aandacht voor detail helpt vaak zowel financiers als begunstigen om de haalbaarheid van aanvankelijk misschien vage doelstellingen opnieuw te evalueren, en bevordert uiteindelijk de ontwikkeling van redelijke langetermijndoelstellingen die voor alle partijen aanvaardbaar zijn.

De grondgedachte achter een ecosysteemmodel²⁶

Tijdens het denkproces ter voorbereiding van de Strategie voor de jeugdsector 2030 werd duidelijk dat de werkzaamheden van de jeugdsector van de Raad van Europa 'organisch' verlopen. Onderstaande heeft de keuze voor het ecosysteemmodel onderbouwd:

- ▶ De interventies van de jeugdsector van de Raad van Europa zijn relatief beperkt in financieel en operationeel opzicht.
- ▶ De activiteiten van de Raad van Europa functioneren op basis van het beginsel van vermenigvuldiging (multiplificeffecten), in een geografisch uitgestrekt, divers en interdisciplinair landschap.

26. Cf. figuur 1: de jeugdsector van de Raad van Europa functioneert 'organisch' en kan aannemelijkerwijs worden vergeleken met een ecosysteem, waar de resultaten het gevolg zijn van de gezamenlijke inspanningen van alle componenten of stakeholders, ook al wordt het proces meestal ingeleid en gecoördineerd door het departement Jeugd van de Raad van Europa.

- ▶ Er bestaat geen lineair verband tussen de financiële, intellectuele en politieke middelen die de jeugdsector van de Raad van Europa in zijn 'interventiedomein' investeert.
- ▶ Toch is er een brede mozaïek van outputs en bijgevolg van bewezen resultaten en impact uit het domein Jeugd, met betrekking tot onderzoek, beleid en praktijk.
- ▶ Die resultaten en de impact ontwikkelen zich op organische wijze en aan verschillende snelheden, niet alleen als reactie op de inputs en outputs van de jeugdsector van de Raad van Europa, maar ook op een aanzienlijk aantal bredere invloeden, zowel bekend als onbekend, zowel binnen als buiten het domein Jeugd, zowel op Europees als op nationaal niveau, waarop de Raad van Europa bijna geen grip heeft.
- ▶ Het bekendere en gevestigde projectschemamodel ('log-frame model') van de veranderingstheorie (een model met duidelijke lineaire verbanden tussen input, activiteiten, output, resultaten en impact) kan geen zinvolle verklaring geven voor dit soort van organische ontwikkeling.

BIJLAGE 5: DE ONDERSCHIEDENDE BIJDRAGE VAN DE JEUGDSECTOR VAN DE RAAD VAN EUROPA AAN DE ONTWIKKELING VAN HET JEUGDBELEID IN EUROPA

In 2017 gaf de Europese Stuurgroep Jeugd (CDEJ) vorm aan de belangrijkste thema's rond 'jeugdbeleid' waarin hij over bijzondere expertise beschikte om de lidstaten te ondersteunen.

De onderscheidende bijdrage van het departement Jeugd van de Raad van Europa en zijn partners aan de ondersteuning van de ontwikkeling en uitvoering van het jeugdbeleid in de lidstaten - de jeugdsector van de Raad van Europa bouwt aan Europa

* zie Williamson (2002), *Supporting young people in Europe: principles, policy and practice*, Straatsburg: Raad van Europa.

BIJLAGE 6: ONDERSCHIED - HET COMPARATIEVE VOORDEEL VAN DE JEUGDSECTOR VAN DE RAAD VAN EUROPA

Uit het proces dat uitmondde in de Strategie voor de jeugdsector 2030 zijn de volgende concepten naar voren gekomen als het meest essentieel om het 'comparatieve voordeel' of 'onderscheidende karakter' van de jeugdsector van de Raad van Europa te versterken:

- ▶ **Gebaseerd op beginselen** - De werkzaamheden van de jeugdsector van de Raad van Europa zijn gestoeld op duidelijke *waarden* (de mensenrechten, de democratie en de rechtsstaat). De werkzaamheden van de sector *genieten vertrouwen* en zijn *transparant*, verankerd in een streven naar gelijkheid. Wat overheden betreft, is de sector *ontvankelijk* voor vragen om steun en bijstand, terwijl hij tegelijkertijd de nationale tradities en specifieke kenmerken *respecteert*. Jongerenorganisaties en jongeren erkent de jeugdsector als *partners* en aanjagers van sociale verandering. De uitgevoerde werkzaamheden worden ontwikkeld door middel van een 'trialoog' van jeugdonderzoek, -beleid en -praktijk.
- ▶ **Procedureel** - Naast de uitoefening van co-management bevordert de jeugdsector van de Raad van Europa de *institutionele samenwerking* en de gezamenlijke ontwikkeling van opleidingen, studiesessies en andere evenementen. De *langetermijnplanning* waardoor de werkzaamheden zich onderscheiden is een garantie op kwaliteit, continuïteit en duurzaamheid. De jeugdsector van de Raad van Europa houdt zich ook moedig bezig met *innovatie* en voert *proefprojecten* uit rond kwesties en trends die vaak nog niet zichtbaar zijn of geen prioriteit hebben binnen de

lidstaten (de campagne No Hate Speech Movement is in dit verband een uitstekend voorbeeld). De grassroots-bewegingen zijn nauw betrokken bij de werkzaamheden van de jeugdsector en zijn initiatieven bieden stelselmatig onderdak aan 'uitgesloten' groepen zoals jonge Roma, vluchtelingen en asielzoekers. Naar die procedurele kwaliteiten is al verwezen als de 'participatieve opbouwstrategie' van de jeugdsector van de Raad van Europa.

- ▶ **Beleidsgericht** - De jeugdsector van de Raad van Europa biedt een *externe visie* op en *maatregelen ter ondersteuning* van het nationale jeugdbeleid (bijvoorbeeld via internationale evaluaties van nationaal jeugdbeleid, adviesmissies, opleidingen volgens de 50-50-formule). Het jeugdwerk stelt bovendien normen vast met betrekking tot beginselen, maar ook tot praktische acties voor, met en door jongeren, in de zin van *kansgerichtheid* (in plaats van 'probleemgerichtheid') en het bepleiten van *kwaliteitsvolle* en *gebruiksvriendelijke ruimtes* voor jongeren.
- ▶ **Praktisch** - De jeugdsector van de Raad van Europa beschikt over een verscheidenheid aan *instrumenten* en *expertise* om zowel de *capaciteit* van individuen en organisaties binnen de sector op te bouwen als het jeugdbeleid te ontwikkelen en uit te voeren. De sector heeft een netwerk van *kennis en vaardigheden* dat veel verder reikt dan het personeel en de infrastructuur van het departement Jeugd van de Raad van Europa, maar wordt erdoor ondersteund en verbonden, waardoor een *cohesief en coherent* geheel ontstaat.

Neem contact met ons op

Raad van Europa
Jeugd Departement
F-67075 Straatsburg Cedex Frankrijk

www.coe.int/youth
www.coe.int/en/web/youth/youth-strategy-2030

Prens 016121

NLD

www.coe.int

De Raad van Europa is de toonaangevende mensenrechtenorganisatie van Europa. De Raad telt 47 lidstaten, waaronder alle lidstaten van de Europese Unie. Alle lidstaten van de Raad van Europa hebben het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens ondertekend. Dit Verdrag is gericht op de bescherming van mensenrechten, democratische waarden en rechtsstaatbeginselen. Het toezicht op de uitvoering van het Verdrag in de lidstaten is in handen van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens.